Riksdagens svar RSv 90/2016 rd ─ RP 78/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hemkommun, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster och lagen om beskattningsförfarande (RP 78/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 12/2016 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om hemkommun

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om hemkommun (201/1994) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 624/2004, och

ändras 2 § 2 mom., 3 b §, 6 a § 2 mom., 7 a § 1 mom., 7 b §, 7 e § 1 mom., 9, 9 a, 11 och 15 §, rubriken för 4 kap., 16 och 17 §, rubriken för 5 kap. samt 18 och 19 §,

av dem 3 b § sådan den lyder i lag 1377/2010, 6 a § 2 mom. och rubriken för 4 kap. sådana de lyder i lag 1650/1995, 7 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 624/2004, 7 b §, 7 e § 1 mom. samt 9, 9 a, 11, 15, 18 och 19 § sådana de lyder i lag 1095/2010 samt 16 och 17 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 624/2004 och 1095/2010, som följer:

2 §

Hemkommun

— —

Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller

andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen.

— —

3 b §

Ändring av hemkommun i vissa situationer

En persons hemkommun ändras om han eller hon flyttar till en annan kommun i en situation som avses i 60 § i socialvårdslagen (1301/2014).

6 a §

Folkbokföringskommun

— —

Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms hans eller hennes folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då han eller hon fick finskt medborgarskap var förälderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors. Anteckningen om folkbokföringskommunen görs när uppgifter om personen första gången registreras i befolkningsdatasystemet.

7 a §

Flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen, med hjälp av elektronisk kommunikation eller muntligen i samband med kundbesök. Anmälan om flyttning till Finland och anmälan om flyttning till utlandet ska göras skriftligen eller med hjälp av elektronisk kommunikation.

— —

7 b §

Behörig magistrat

Vilken magistrat som helst kan ta emot en flyttningsanmälan eller anmälan om flyttning till utlandet. Bestämmelser om hur de uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyttningsanmälningar och anmälningar om flyttning till utlandet ska fördelas mellan magistraterna får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Vilken magistrat som helst kan göra de anteckningar i befolkningsdatasystemet som krävs med anledning av en anmälan. Uppgifterna i samband med anteckningarna kan fördelas mellan magistraterna, om det behövs för att effektivisera verksamheten eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning mellan magistraterna. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter får

utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den magistrat som gjort en anteckning svarar för denna.

7 e §

Åligganden i samband med mottagandet av flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet

Den som tar emot en anmälan ska kontrollera att den innehåller de uppgifter som anges i 7 a § 3—5 mom. Om den som tar emot anmälan är någon annan än en magistrat, ska denne utan dröjsmål sända uppgifterna i anmälan till den magistrat som avses i 7 b § 2 mom.

— —

9 §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun

När en anmälan enligt 7 a § har inkommit till en magistrat ska denna, utan obefogat dröjsmål efter mottagandet av anmälan, i befolkningsdatasystemet utifrån anmälan göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där eller om tillfällig bostad eller anteckna en folkbokföringskommun för en finsk medborgare med anledning av att denne stadigvarande bosätter sig utomlands.

Har magistraten av någon annan än personen själv fått uppgifter om att hans eller hennes hemkommun eller bostaden där har ändrats eller om att han eller hon stadigvarande bosatt sig utomlands, får magistraten göra motsvarande anteckning i befolkningsdatasystemet, om det är uppenbart att uppgiften kan anses tillförlitlig.

Om magistraten har anledning att misstänka att de uppgifter som anmälts i fall som avses i 1 eller 2 mom. är uppenbart felaktiga eller om anmälan är bristfällig eller annars är sådan att en tillförlitlig anteckning inte kan göras utifrån den, ska magistraten vid behov begära ytterligare uppgifter utan obefogat dröjsmål efter det att anmälan kommit in.

9 a §

Anteckning om hemkommun, bostad och folkbokföringskommun i vissa fall

Om en person saknar bostad, antecknas det i befolkningsdatasystemet att han eller hon saknar stadigvarande bostad i kommunen. Om en persons bostadsadress inte kan anses tillförlitlig, kan endast hemkommunen antecknas i befolkningsdatasystemet.

Om den registeransvarige inte kan få uppgifter om en persons bostad eller vistelse i Finland, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen befinner sig på okänd ort. Om man inte fått någon uppgift om personens bostad eller vistelse i Finland inom de två följande kalenderåren efter att det antecknades att personen befinner sig på okänd ort, kan det antecknas i befolkningsdatasystemet att personen saknar hemkommun. Innan det antecknas att någon saknar hemkommun ska magistraten göra förfrågningar om huruvida personen är vid liv och om personens boende hos andra myndigheter som kan bedömas ha uppdaterade uppgifter om saken.

De anteckningar som krävs i befolkningsdatasystemet med anledning av en flyttningsanmälan kan göras direkt med stöd av anmälan, om anmälan gäller en flyttning från en bostad till en annan

i samma kommun. Detta förutsätter dock att anteckningarna kan göras utan ytterligare uppgifter och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller.

11 §

Förvaltningsbeslut om anteckningen om hemkommun

Om den anteckning som magistraten gjort om en persons hemkommun eller hans eller hennes bostad där eller hans eller hennes folkbokföringskommun avviker från det som personen i fråga har anmält eller om anteckningen inte heller efter den begäran om ytterligare uppgifter som avses i 9 § har kunnat göras i enlighet med personens önskan, eller om anteckningen har gjorts utifrån uppgifter som fåtts av någon annan än den som flyttat eller hans eller hennes familjemedlemmar, ska magistraten utan obefogat dröjsmål fatta ett skriftligt beslut och underrätta personen om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

15 §

Hörande

Har anmälan om flyttning gjorts av ett barn under 15 år, ska magistraten ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts av en 15—17-årig person, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Har anmälan gjorts för en person under 18 år av en familjemedlem som flyttar med honom eller henne, ska magistraten vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.

4 kap.

Begäran om omprövning och ändringssökande

16 §

Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 11 § får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

17 §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning samt beslut som gäller ett föreläggande enligt 12 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller vite finns i viteslagen.

5 kap.

Rättelse av fel

18 §

Rättelse av fel som gäller hemkommun, bostad eller folkbokföringskommun

På rättelse av registeranteckningar som gjorts i befolkningsdatasystemet med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster om rättelse av fel.

19 §

Begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av fel

På begäran om omprövning och ändringssökande som gäller beslut om rättelse av fel tillämpas bestämmelserna i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster om begäran om omprövning och ändringssökande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 7 § 1 mom. 6 punkten, 21 §, 23 § 1 och 2 mom. samt 26, 36, 75 och 76 §,

av dem 23 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 156/2013, 926/2013 och 145/2014, 23 § 2 mom. sådant det lyder i lag 145/2014 och 36 § sådan den lyder i lag 156/2013, samt

fogas till 37 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 76 a och en ny 76 b § som följer:

7 §

Föremål för registrering

I befolkningsdatasystemet ska uppgifter enligt denna lag registreras om följande föremål för registrering:

— —

6) administrativa och andra motsvarande områdesindelningar, om vilka närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.

— —

21 §

Allmän behörighet att uppdatera uppgifter

Den magistrat vars verksamhetsområde uppgifterna avser fattar beslut om sådana registeranteckningar i befolkningsdatasystemet som gäller tillägg, ändringar eller rättelser beträffande uppgifter om en enskild person, fastighet, byggnad, lägenhet eller lokal. Befolkningsregistercentralen fattar beslut om andra registeranteckningar om tillägg, ändringar eller rättelser i befolkningsdatasystemet.

Befolkningsregistercentralen får göra en registeranteckning i befolkningsdatasystemet om tillägg av en uppgift som gäller en enskild person, om den registrerade har anmält uppgiften för registrering i befolkningsdatasystemet genom att använda den elektroniska tjänst som skapats för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet. Detta förutsätter dessutom att anteckningen kan göras utan ytterligare utredningar och att en felfri registrering av uppgifterna kan säkerställas genom tekniska kontroller. För rättelse av fel i anteckningen svarar den magistrat inom vars verksamhetsområde den som gjort anmälan har sin bostad.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om överföring eller annan omorganisering mellan registerförvaltningsmyndigheterna av behörigheten att registrera och rätta uppgifter, om åtgärden kan förbättra tillgången till tjänster, kvaliteten på datainnehållet i systemet eller verksamhetens effektivitet eller skapa en regionalt balanserad arbetsfördelning inom registerförvaltningen. Innan förordningen utfärdas ska Befolkningsregistercentralen och de berörda magistraterna höras.

23 §

Rätt att få uppgifter från myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvarige rätt att av andra myndigheter få i 13—17 § avsedda behövliga uppgifter som gäller dessa myndigheters verksamhetsområde för uppdatering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet och för kontroll av uppgifternas riktighet och annan behandling av uppgifterna. De andra myndigheter som avses i denna paragraf är

1) domstolarna och Brottspåföljdsmyndigheten,
2) religionssamfunden,
3) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,
4) verksamhetsenheter och yrkesutbildade personer inom socialvården,

5) de kommunala myndigheterna,
6) Lantmäteriverket,
7) myndigheterna inom utlänningsförvaltningen,
8) Skatteförvaltningen,
9) Folkpensionsanstalten,
10) utrikesministeriet och dess verksamhetsenhet.

Den registeransvarige har emellertid inte rätt att få uppgifter som avses i 1 mom., om de uppgifter som innehas av en i 1 mom. nämnd myndighet har erhållits på basis av ett sådant internationellt avtal om informationsutbyte som förhindrar användningen av uppgifterna för att uppdatera och i övrigt behandla uppgifter i befolkningsdatasystemet.

— —

26 §

Anmälning av uppgifter

Uppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet ska anmälas till den registeransvarige skriftligen, på elektronisk väg, med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat ändamålsenligt sätt som är tillförlitligt och säkert. Tillstånd att anmäla uppgifterna på något annat sätt än skriftligen beviljas av Befolkningsregistercentralen. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att den som anmäler uppgifterna har lämnat Befolkningsregistercentralen en tillräcklig redogörelse för hur uppgifterna skyddas.

Befolkningsregistercentralen fastställer formulären för de anmälningar som avses i denna lag.

36 §

Spärrmarkering och informationsskyldighet

Om en person har grundad och uppenbar anledning att misstänka att hans eller hennes eller familjens hälsa eller säkerhet är hotad, kan en spärrmarkering på ansökan göras i befolkningsdatasystemet. Den berörda personen eller dennes lagliga företrädare ska skriftligen eller på något annat bevisligt sätt ansöka om spärrmarkering hos magistraten. När en person ansöker om spärrmarkering ska magistraten ge personen möjlighet att anmäla en sådan kontaktadress för registrering i befolkningsdatasystemet som får lämnas ut även till andra än de myndigheter som avses i 3 mom.

En spärrmarkering kan första gången gälla i högst fem år. Efter det kan giltighetstiden på ansökan förlängas med två år i sänder. Av särskilda skäl kan spärrmarkeringen gälla tills vidare. Magistraten ska informera sökanden om spärrmarkeringens direkta konsekvenser.

Efter det att spärrmarkeringen gjorts i systemet får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag eller föreskrivs eller bestäms med stöd av lag och som berör denna persons rättigheter eller skyldigheter. Spärrmarkeringen gäller också uppgifter som specificerar och lokaliserar sådana fastigheter, byggnader, lägenheter eller lokaler som personen äger eller innehar, om uppgifterna inte kan behandlas separat från de uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen när uppgifter som gäller den person som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut från befolkningsdatasystemet.

37 §

Behandling av uppgifter som omfattas av spärrmarkering

— —

Magistraten ska utreda grunden för spärrmarkeringen eller höra den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare innan enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkeringen lämnas ut med stöd av denna lag eller 26 § i personuppgiftslagen till andra än myndigheter. Ett skriftligt beslut ska fattas om utlämnande av enskilda uppgifter som omfattas av spärrmarkering till andra än myndigheter. Beslutet får verkställas trots ändringssökande, om den som omfattas av spärrmarkeringen eller hans eller hennes vårdnadshavare inte har motsatt sig utlämnandet av uppgifter.

75 §

Förfarande vid registrering av uppgifter

Innan uppgifter registreras i befolkningsdatasystemet ska den registeransvarige försäkra sig om vem som anmält uppgifterna och om dennes rätt att anmäla uppgifter samt om att anmälan i övrigt är tillförlitlig. Den registeransvarige ska registrera uppgifterna i befolkningsdatasystemet utan obefogat dröjsmål.

Om en anteckning som den registeransvarige har gjort i befolkningsdatasystemet avviker från det som den registrerade har anmält eller om anteckningen inte ens efter en begäran om ytterligare utredningar har kunnat göras i enlighet med den registrerades önskan, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om beslutet och om möjligheten att begära omprövning av beslutet med stöd av denna eller någon annan lag.

76 §

Rättelse av uppgifter

Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål, på eget initiativ eller på yrkande av den vars intressen, rättigheter eller skyldigheter registeranteckningen gäller, korrigera, stryka eller komplettera en uppgift i befolkningsdatasystemet som med tanke på syftet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Om den registeransvarige på eget initiativ rättar en uppgift i registret, ska den registeransvarige innan uppgiften rättas vid behov ge den vars rättigheter, intressen eller skyldigheter anteckningen gäller tillfälle att inom utsatt tid lämna en redogörelse. Den registeransvarige kan dock rätta ett uppenbart fel i registret utan att ge sådant tillfälle att lämna redogörelse.

Om den registeransvarige inte godkänner ett yrkande som avses i 1 mom. eller om en uppgift rättas på ett sätt som inte stämmer överens med den redogörelse som den berörda personen lämnat, ska den registeransvarige fatta ett skriftligt beslut och underrätta den registrerade om beslutet och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

Om rättelsen av en uppgift gäller en sådan registeranteckning om en utländsk medborgare som avses i 10 §, ska magistraten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande om saken av Migrationsverket.

76 a §

Begäran om omprövning

Omprövning av förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

76 b §

Ändringssökande

Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En registerförvaltningsmyndighet vars beslut har upphävts eller ändrats av en förvaltningsdomstol får anföra besvär över förvaltningsdomstolens beslut, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som gäller vite finns i viteslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 5 § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Hemkommun

Som en skattskyldig fysisk persons hemkommun betraktas den kommun där han eller hon vid utgången av året före skatteåret ska anses ha haft bostad enligt lagen om hemkommun (201/1994) (*hemkommun vid årsskiftet*). Om det på det sätt som avses i 9 a § i lagen om hemkommun har antecknats i befolkningsdatasystemet att en person saknar hemkommun, ska den kommun som senast varit personens hemkommun betraktas som personens hemkommun.

— —

Riksdagens svar RSv 90/2016 rd

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors 21.6.2016

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare